

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 55. — ŠTEV. 55.

NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 8, 1933. — SREDA, 8. MARECA 1933

VOLUME XXI. — LETNIK XXI.

“ČE BO INFLACIJA, BO TREBA ZVIŠATI PLAČE!” — GREEN

ŠE TEKOM TEGA TEDNA BODO ZAČELI KROŽITI PO VSEJ DEŽELI ZASILNI BANKOVCI

Bivši governer Smith je bil imenovan za načelnika državne oblasti, ki bo izdajala zasilni denar. — Hranilnice ne poslužujejo, smejo pa menjavati denar. — Državne bančne postave bodo skorogotovo preklicane. — Imena onih, ki so si nakupili ogromne vsote denarja, bodo objavljena. — Državni zakladničar je obljubil nadaljne bančne očitave.

Nove odredbe glede bank in bančnega poslovanja niso povzročile toliko zmede kot se je sprva domnevalo, da je bodo.

Banke so odprte, toda njihovo poslovanje je zelo omejeno. Izplačujejo le denar, ki je potreben za plače in živila.

Veletrgovci, ki kupčujejo z živili, se pritožujejo nad pomanjkanjem kredita.

Najbrž bo še koncem tega tedna začel krožiti po deželi zasilni denar. Nakaznice, takozvane “scrips” bodo imele isto vrednost kot pravi bankovci.

Bankirji si še sedaj niso na jasnem glede vseh podrobnosti najnovejših vladnih odredb.

Nobena banka ne sme izplačati zlata ali zlatih certifikatov.

Izvoz denarja je prepovedan. Poštna oblast ne pošilja moneyordrov v inozemstvo.

Zahteva, naj prevzame zvezna vlada odgovornost za vse bančne vloge, je vedno večja.

Iz precej zanesljivega vira se je izvedelo, da namerava predsednik Roosevelt razveljaviti vse dosedanje državne bančne postave ter uvesti splošen sistem narodnih bank.

Državni zakladničar Woodin bo v najkrajšem času še bolj omilil sedanje bančne odredbe.

Bivši governer newyorške države, A. E. Smith, je bil imenovan za predsednika “Emergency Certificate Corporation”. To je nova državna družba, ki bo izdajala zasilni denar. Novi zasilni denar je že nastiskan in pripravljen, kdaj ga bodo začeli izdajati, pa še ni znano.

Vlada ima imena onih, ki imajo v privatnih zalogah nakupičene ogromne vsote denarja, in če bo treba, bo njihova imena objavila.

WASHINGTON, D. C., 7. marca. — “American Federation of Labor”, je v posebni izjavi obljubila predsedniku Rooseveltu vso pomoč v njegovem prizadevanju, da odpravi bančno in finančno krizo. — Istočasno pa izjavlja Federacija, da bo treba zvišati delavcem plače, ako bo narasla cena živilom in drugim življenjskim potrebščinam.

“Položaj bi se popolnoma nič ne izboljšal, — je rekel predsednik Federacije, William Green, — če bi v slučaju inflacije ostale delavske plače iste, dočim bi se cena blagu povišala. Nakupna sila naroda mora iti vstric z višjimi cenami za blago. Ameriško delavstvo bo z veseljem podpiralo vse odredbe za obnovo gospodarstva. V veliki krizi, s katero ima dežela opravka, bo delavstvo vršilo svojo dolžnost.

WASHINGTON, D. C., 7. marca. — Veliki sancijski program predsednika Roosevelta, kojega namen je napraviti konec finančni zmede v deželi, zavzema polagoma določno in trdno obliko.

Rooseveltov svetvalec je senator Glass, ki velja za enega največjih finančnih izvedencev.

Ko bo konec bančnega praznika, kar se bo zgodilo najbrž jutri zvečer, ne bodo smele vse banke obnoviti poslovanja.

Banke bodo razdeljene v tri skupine: V prvi skupini bodo zdrave in trdne; v drugi skupini deloma trdne, katere bo treba utrditi, dočim bodo morale banke, ki bodo v tretji skupini, likvidirati.

Avstrija zahteva zvezo z Nemčijo

POSLANIKI V DENARNIH ZADREGAH

Diplomati v Washingtonu so zelo prizadeti zaradi ameriškega finančnega položaja. — Ze prej so bili v veliki zadregi.

Washington, D. C., 7. marca. V diplomatskem zboru je sedaj še največ zlata na uniformah. Tuji diplomatični zastopniki so v ravno isti stiski zaradi denarja kot vsak povprečen Amerikane.

Diplomati so zadnje čase zelo omejevali svoje izdatke pri raznih banketih in zlasti, kar se tiče pijače. Prvič v mnogih letih so poslanički, ki so imeli majhne zaloge šampanjca, likerja in vina, morali odreči prošnjo: “Prosim en kvart ali dva”.

Nek poslanik, ki je samec, je rekel, da razmišlja o tem, da bi prenesel svoje posteljo iz svojega stanovanja v poslaništvo. Toda zaradi uslužbencev ni hotel storiti; rekel pa je, da se bo to zgodilo, ako razmere še dolgo ostanejo take. Poslaniki večinoma zahtevajo od svojih držav, da jim pošljejo plačo v zlatu potom diplomatskih poštinih vrec.

TUDI KAJZER JE PRIZADET

Ker je vrednost holandskega denarja padla, je moral bivši kajzer svoje izdatke zelo omejiti.

London, Anglija, 7. marca. — Dopisnik tujaknjega lista “Daily Mail” poroča iz Doorna, da bo finančni položaj v Združenih državah prisilil bivšega nemškega kajzerja zmanjšati svoje izdatke.

Bivši kajzer strahoma opazuje tudi znižanje vrednosti holandskega goldinarja ter znaten pade holandske valute.

Dopisnik je izvedel iz precej zanesljivega vira, da je bivši kajzer upustil misel, da bi se povzpел na nemški prestol, pač pa hoče preživeti večer svojega življenja v Nemčiji kot privatnik.

Pred kratkim so se zbrali v Doornu sinovi bivšega nemškega kajzerja ter podpisali listino, v kateri se odrekajo nemškemu prestolu v prilog bivšega prestolonaslednika Viljema.

Bivši prestolonaslednik ima torej proste roke in lahko napravi, kar hoče.

Kajzerjeva žena Hermina je v Berlinu ter je bila že parkrat v avdijski pri Hindenburgu in Hitlerju.

KAJZER JE ZADOVOLJEN S HITLERJEVO ZMAGO

Doorn, Holandska, 7. marca. — Prejšnji nemški cesar Viljem II. je rekel, da je popolnoma zadovoljen z izidom nedeljskih volitev, v katerih je Hitlerjeva stranka Nazijev dobila veliko večino. Toda še bolj bi bil zadovoljen, ako bi bila zmagala nacionalna stranka, katere voditelj je dr. Alfred Hugenberg.

Viljem je pri najboljšem zdravju in vsak dan žaga drva.

ZANGARA BO OBTOŽEN UMORA

Vsled smrti župana Čermaka bo prišel Zangara zopet pred sodišče. — Svojega dejanja se ne kesa.

Miami, Fla., 7. marca. — Giuseppe Zangara, ki je hotel ustreliti predsednika Roosevelta, pa je zadela čikaškega župana Čermaka, ki je v ponedeljek vsled ran umrl, se nahaja še vedno v okrajju v dvaindvajsetem nadstropju, kjer so ga oblasti obdržale vsled kritičnega stanja župana Čermaka in Mrs. Gill, katere stanje je še vedno kritično.

Ko je bila Zangari naznanjena Čermakova smrt, je rekel: — Mene to ne briga. Temu je bila kriva ženska, ki je stala poleg mene. — Zangara je rekel, da ga je neka ženska udarila po roki, ko je nameril na Roosevelta, vsled česar je krogla zadela Čermaka.

Državni pravdnik N. Vernon Hawthorne je naprosil sodnika Thompsona, da imenuje zagovornika za Zangaro predno bo dvignjena proti njemu tožba zaradi umora.

Pri Zangarovem streljanju sta bila težko ranjena župan Čermak in Mrs. Gill; lahko ranjeni pa so bili Russell Caldwell, Miss Margaret Kruiš in Rooseveltov pribojnik William Sinnott.

Zangara je 15. februarja oddal pet strolov in vsaka krogla je zadela. Mrs. W. P. Cross, ki je stala poleg njega, ga je opazila, da je dvignil revolver in ga je udarila po roki in je s tem rešila življenje predsedniku Rooseveltu. Vsled tega je bila tudi povabljena na Rooseveltovo inauguracijo v Washington.

Tajni detektivji so ukazali, da Rooseveltov avtomobil takoj odpelje, toda Roosevelt je vzel ranjenega Čermaka v avtomobil in ga odpeljal v bolnišnico.

Zangara je bil obsojen na 80 let ječe. Pred sodiščem je izpovedal, da je hotel ustreliti Roosevelta, ker ga boli želodec in ker sovraži vse kapitaliste. Rekel je, da ni hotel ustreliti Čermaka ter mu je samo žal, da ni usmrtil Roosevelta.

FORD PLAČUJE V DOLARJIH

Dearborn, Mich., 7. marca. — Henry Ford je v ponedeljek plačal svoje delavce v bankovcih. Ford plačuje svoje delavce, katerih je 28.000, vsak dan.

Uradniki niso hoteli povedati, koliko je plačal Ford in kje je dobil v tem času, ko je bančni praznik, toliko bankovcev.

NEMCIJA BO DOBILA KOLONIJE

Ženeva, Švica, 7. marca. — Francoski delegat na razorožitveni konferenci v Ženevi, Albert Sarraut, je povzročil veliko začudenje s svojo izjavo, da Francija upa, da bo Nemčiji zopet prevzela svoje mesto med svetovnimi kolonialnimi državami.

Nemški delegat grof Rudolf Nadolny se mu je naglo zahvalil za prijazne besede.

Ostali francoski delegati so bili zelo ogorčeni ter so izjavili, da je to samo osebno mnenje Sarrauta, ne pa francoske vlade.

NOVA VLADA NA GRŠKEM

General Othonaios je sestavil ministrstvo. — Odvrnjena kriza vsled volitev.

Atere, Grška, 7. marca. — Kriza grške vlade, ki je nastala vsled volitev, je bila saj začasno odvrnjena s tem, da je bilo postavljeno vojaško ministrstvo pod predstvom generala Othonaios.

Člani najvišjega vojaškega sveta in civilisti se nahajajo v ministrstvu. Ta sestava je bila sklenjena na konferenci predsednika Aleksandra Zaimis, bivšega ministrskega predsednika Eleutherios Venizelos in prejšnjega ministrskega predsednika Panayoti Tsaldaris, čegar monarhistična stranka je pri volitvah dobila majhno večino.

Kabinet je odobril general Nikola Plastiras, ki je vodil revolucijo od 1922 do 1924 ter je rekel, da more le vojaško ministrstvo odvrtni nemire.

General Othonaios je bil leta 1922 predsednik revolucije in je imel od tedaj vedno vodilno mesto v narodnih zadevah, zlasti še glede vprašanja kraljeve roditve.

V svojem oglasu pravi general Plastiras, da je vsako zborovanje prepovedano in da bo vsaka seja, ki bo v nasprotju s to odredbo, silo razgana. V svoji izjavi pravi general, da dvakratne volitve v petih mesecih dokazujejo, da za Grško parlamentarna vlada ni primerna, kajti do sedaj še ni mogla postaviti stalne vlade ali pa odvrtni nevarnosti anarhije in gospodarske krize. Po njegovem zatrdilu, bo pod vojaško vlado mir in red, izboljšanje gospodarskega položaja in združenje naroda.

General Plastiras je star 49 let in je sin revnih starišev. L. 1912 je kot prostak stopil v armado in se je boril v balkanski vojni leta 1912 in 1913. Leta 1923 je največ pripomogel k temu, da je bil izgnan kralj Jurij. Pozneje je zbolel za jetiko in je šel v Švico. Ko je okreval, se je vrnil v domovino in je zopet prišel s političnim in revolucionarnim delovanjem.

PRAZNIK JE ZADEL GOVERNERJA PINCHOTA

Washington, D. C., 6. marca. Vsled lastne razglasitve bančnega praznika je bil prizadet saj eden governer.

Governer države Pennsylvania, Gifford Pinchot, je rekel, da je imel ob času, ko je razglasil bančni praznik za soboto in ponedeljek, v žepu samo 95 centov. Ta znesek mu je ostal še tudi po inauguraciji v Washingtonu in njegov avtomobil ima še dovolj gazolina, da ga pripelje v Harrisburg.

UDELEŽENCI INAVGURACIJE SO V ZADREGI

Washington, D. C., 6. marca. Po inauguracijskih slavnostih se glavno mesto počasi in mučno vrača k normalnemu življenju.

Vsled splošnega bančnega praznika je več tisoč obiskovalcev v veliki zadregi. Vsi hoteli so razobesili napise: “Čeki se ne sprejemajo”. Gostje so razburjeni in brzo javljajo domov po denar.

AVSTRIJSKI FAŠISTI HOČEJO IMETI NOVE VOLITVE

DUNAJ, Avstrija, 7. marca. — Gibanje za zvezo tevtonskih držav, Nemčije in Avstrije, kar je povzročalo po svetovni vojni mnogo skrbi sosednim državam, se je zopet oživilo. Hitlerjevi pristaši so imeli po celi državi shode, na katerih so proslavljali Hitlerjevo zmago pri zadnjih nemških volitvah. Navdušenje za Hitlerja je tem večje, ker je rojen Avstrijec.

Nastalo je tudi vprašanje, ako je bila opuščena parlamentarna vlada, kajti uradniki, ki so imeli pravico sklicati poslansko zbornico, so v soboto resignirali. Imeli so zelo burno sejo zaradi železniških uslužbencev. Poluradni list “Reichspost” pravi, da se je poslanska zbornica sama razšla. Niti zbornični predsednik Miklas je ne more sklicati.

Voditelj avstrijskih fašistov, Alfred Frauenfeld, je na nekem zborovanju rekel: — Naš kancler ni Engelbert Dollfuss, naš kancler je Adolf Hitler.

Drugi fašistovski govorniki so svarili nasprotnike fašizma, da je sedaj prepozno zahtevati vpoštevavanje postave.

En narod in ena država, — je bilo geslo zborovanja.

Kancler Dollfuss ima neomejeno moč, odkar se je za nedolčen čas razšla poslanska zbornica. Njegova krščanska stranka v zbornici ni imela večine ter se je morala združiti z drugimi strankami, da je mogla delovati.

Avstrija in Nemčija sta sklenili v marcu 1931 carinsko zvezo, ki pa je bila po šestih mesecih preklicana, ker so se Anglija, Francija, Italija in Čehoslovaška sklicevale na mirovno pogodbo, ki prepoveduje Avstriji, da bi sklenila kako finančno ali gospodarsko pogodbo, ki bi bila v kaki zvezi za njeno neodvisnost.

Svetovno razsodišče se je z 5 glasovi proti 7 glasovom izreklo, da ta carinska zveza ni postavna. Ameriški zastopnik Frank B. Keillogg je bil proti tej izjavi.

Avstrijska poslanska zbornica se je odpovedala vsaki nadaljni taki pogodbi vsled obljube Lige narodov za posojilo \$43.000.000.

Ker je bila po vojni Avstrija ločena od Ogrske, je vedno stremila za tem, da se prikloni k Nemčiji.

LIGA SKLEPA O CHACO

Ženeva, Švica, 7. marca. — Zastopniki Irške, Španske in Guatemalske so naprosili svet Lige narodov, da posreduje v sporu med Bolivijo in Paragvajem zaradi Chaco okraja, ki leži med obema državama.

Ti zastopniki, ki tvorijo ligin odbor glede spora med Bolivijo in Paragvajem, so naprosili liginega generalnega tajnika Sir Eric Drummonda, da skliče izvanredno sejo sveta Lige narodov, da čim prej razpravlja o tem sporu.

Ti zastopniki so tudi prosili Ligo narodov, da razpravlja o predlogu, ki je bil stavljen 27. febr., da bi Liga narodov prepovedala dovoz orožja in municije v obe državi.

SKRAJNI NAPORI KITAJ. ARMADE

Kitajska premagana vojska se je postavila v bran. — Vojaki zahtevajo smrt za generala Tanga.

Peiping, Kitajska, 7. marca. — Kitajska premagana armada, katero so Japonci pregnali iz glavnega mesta Džehola, Čengteh, se je zopet postavila v bojno vrsto dvajset milj severno od Kupei prelaza skozi zid in je pripravljena preprečiti, da bi Japonci prišli preko zida v pravo Kitajsko. Teji armadi je maršal Čang Hsiaolinang poslal na pomoč dve diviziji.

Prelaz Kupei je 65 milj severozapadno od Peipinga in 50 milj južno od Čengteh.

Poročila iz Činčova naznanjajo, da so Japonci zavzeli že vse prelaze skozi kitajski zid, razun prelaza Kupei, katerega najbrže pušče odprtega, da se more ostanek kitajske vojske umakniti v severno Kitajsko. Toda boji v Džeholu se še vedno nadaljujejo.

Od kitajske osrednje vlade v Nankingu je prejel maršal Čang naročilo, da vprizori, ako je potrebno, protinapad, da vzdrži obrambo zidu.

Kitajsko poročilo pravi, da se vrše vroči boji pri Hsifeng prelazu, 45 milj južno od Čengteh, kakor tudi v severnem delu Džehola pri Čifengu.

Glavnemu stanu maršala Čanga je bilo sporočeno, da se pobeželi general Tang nahaja blizu Kupei-kova, katero mesto straži Kupei prelaz. Tja je bil poslan oddelek vojakov, da ga retirirajo zaradi bega, toda je zopet odšel, predno so vojaki prišli.

Vsa Kitajska zelo obsoja beg generala Tanga in vojaki so kričali po Nankingu: — Smrt Tang Yu-linu.

Tokio, Japonska, 7. marca. — Japonski glavni stan naznanja, da je v bojih pri Weičangu bilo ubitih 700 Kitajcev. Japonci so imeli samo deset mrtvih in dvajset ranjenih.

Činčov, Mandžurija, 7. marca. Japonski glavni stan naznanja, da je v bojih pri Weičangu bilo ubitih 700 Kitajcev. Japonci so imeli samo deset mrtvih in dvajset ranjenih.

ADVERTISE
in “GLAS NARODA”

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Saksar, President L. Benedik, Trezorar

Place of business of the corporation and addresses of above officers:

Table with subscription rates: In celo leto velja za Ameriko in Kanado \$6.00, Za pol leta \$3.00, In pol leta \$3.00, In celot letu \$1.50, Subscription Yearly \$6.00

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelji in pramnikov. Dopolni brez podpisa in osebnosti se ne pridobujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališke naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

PRICETEK NOVEGA RAZDOBJA

Inauguracijski govor predsednika Franklina D. Roosevelta je bil vsej Ameriki nekak vzpodbudni klic, da se pričnemo novo razdobje. Že vnaprej se je vedelo, da ne bo novi predsednik ob tej priliki pojasnil svojega programa v vseh področjih. Navedel je samo glavne smernice, po katerih se bo razvila politika nove administracije.

Ta navedba pa že zadošča, da zremo z novim upanjem v bodočnost. Predsednik Roosevelt je izjavil, da se je treba takoj lotiti dela ter obljubil, da bo čimprej sklical novi kongres k posebnemu zasedanju.

Obljubo je držal, kajti v četrtki se bo novi kongres sestel. Ako prav premislimo, pridemo do zaključka, da se nahaja dežela v vojnem stanju.

Nismo sicer v vojni s to ali ono inozemsko državo, pač se pa bojujemo s stisko in revščino, z lakoto in nezaposlenostjo, borimo se proti gospodarskemu propadu.

V Ameriki, najbogatejši deželi sveta, je dvanaest milijonov delazmožnih ljudi, ki kriče po delu in kruha.

S pogumom, ki bi ga mu nihče ne prisodil, je izjavil Franklin Delano Roosevelt, da je treba ta problem najprej rešiti ter preskrbeti delo nezaposlenim.

Glede tujezemske politike je izjavil, da bo skušala Amerika živeti z vsemi tujimi državami in prijateljskih odnošajih in bo smatrala vse za dobre sosedje.

Če bodo prizadevanja novega voditelja uspešna, je jasno, da bo zaupanje kaj naglo obnovljeno. Ljudi se je že začela lotevati panika, in te panike mora biti konec.

Paniko so povzročali bančni škandali, govornice, da je zlata valuta v nevarnosti ter da brez inflacije dolarja nikar ne bo šlo.

Ljudje so začeli jemati iz bank svoje prihranke, in če bi šlo še par dni tako naprej, bi prišle vse ameriške banke na kant.

To nevarnost je Roosevelt s tem preprečil, da je proglasil pordnevni bančni praznik, da si denarni zavodi nekoliko opomorejo in da bodo vbodoče tako poslovali kakor bo on določil.

V kongresu ne bo nobenega cincanja in odlašanja. Če pa bo, si bo znal Roosevelt prilastiti diktatorsko oblast kot si jo je svoječasno Wilson prilastil.

V izrednih časih so izredne odredbe absolutno potrebne. Prve odloke novega predsednika je pretežna večina ameriškega naroda z navdušenjem pozdravila.

Upati je, da se bodo dobro obnesli, in da nas Roosevelt tudi v bodočnosti ne bo razočaral.

Važno za potovanje. METROPOLITAN TRAVEL BUREAU (FRANK SAKSER) 216 W. 18th St., New York, N. Y.

OBOROŽEVANJE MADŽARSKE

PRAGA, Čehoslovaška, 15. feb. V znanje-političnem odboru poslanske zbornice je postal namestnik zunanjega ministra dr. Krofta izčrpano poročilo o hirtentberški aferi z orožjem. H konec svojih izjavanj je ugotovil med drugim naslednje. Državam Male antante je slo prav tako kakor Franciji in Angliji za to, da bi ta primer temeljito preiskale in pojasnile. Nadalje smo hoteli, da naj bi se odkritost priznalo, da se ne bi smelo zgoditi kar se je zgodilo in da bi se tako v bodoče že ne v popolnoma izključilo, vsaj znatno otežkočilo ponavljanje sličnih zadev. Končno smo hoteli, da orožje, ki je prišlo v Avstrijo, ne bi bilo odposlano na Madžarsko, in da bi tudi ne ostalo v Avstriji. Če se bo vse to zgodilo kakor se lahko pričakuje s pomočjo diplomatskih intervencij francoske in angleške vlade, bi utegnili Mala antanta opustiti svojo namero, da bi spdavila hirtentberški primer pred svet Društva narodov in zahtevala njegovo preiskavo.

Vsekakor je Mali antanti zelo žal, ker se s sličnimi dogodki ruši mirno sožitje in se med državami v srednji Evropi razširja nemir in povečava nezaupanje, ki sta resna ovira za uspešno delo na razorožitveni konferenci. Kljub temu je bila Mala antanta od vsega začetka in je tudi še sedaj pripravljena doseči splošno pomirjenje z mirno poravnavo te neprijetne zadeve. Tej izjavi namestnika zunanjega ministristva je sledila živahna debata, ki jo je otvoril socialno-demokratski poslanec inž. Nečas, ki je med drugim poudarjal:

Vse, kar se dogaja na Madžarskem, je v nasprotju s prevzetimi mednarodnimi obveznostmi in hirtentberški primer je prav za prav samo nadaljevanje st. gothard-ke afe-re in sličnih primerov. Madžarska je danes do oboroževanja. Po mirovni pogodbi bi morala imeti 35.000 poklicnih vojakov, v resnici pa ima nad 600.000 dobro oboroženih mož. V primeru vojne bi Madžarska lahko s splošno mobilizacijo spravila na uogo za službo v vojski okoli 1.200.000 mož, med njimi 900.000 za službo z orožjem. V nasprotju z mirovnimi pogodbami je tudi častniški stalež madžarske armade, ki bi moral biti po mirovni pogodbi in madžarskem obrambnem zakonu v razmerju 1:4:60 v resnici v razmerju 1:2:2. To pomeni, da je vsa Madžarska armada velik kader častnikov in podčastnikov. Samo orožniški zbor šteje 588 častnikov in tudi carinska in gozdarska policija je vojaška organizirana. Kljub temu na Madžarskem z nabori samimi ne bi mogli vojaško vzgojiti vseh za vojsko sposobnih mladeničev. Ta cilj dosega Madžarska s tem, da je uvedla predvojaško vzgojo za vse mladeniče od 14. do 21. leta v takozvanih levantskih organizacijah. Tukaj se mladina vzgaja v divjem sovraštvu zoper sosedne države. Po-možni organi pri tej vzgoji so organizacije, ki imajo v državi važen in včasih celo vodilen pomen. Razen tega se vse te formacije uporabljajo tudi v službi za pobijanje stavek in sploh zoper delavstvo. Nadaljnja važna organizacija so takozvani "vitezji". Razen tega so v zadnjem času madžarski veleposelniki, ki so naklonjeni vladi, napravili iz svoje služinčadi fevdalne čete, ki naj bi služile armadi kot pomožni oddelki. Javnost se mora v ostalem zanimati tudi za financiranje madžarske armade. — Madžarski proračun ima za vojsko določenih samo 14 odstotkov celotnega proračuna, toda skoraj enaki zneski za armado so zaračunani tudi v predlogih za ostale resore. Na Madžarskem ni sramotno, da se skuša dobiti za armado denar na kakršenkoli način, kar je med drugim dokazala znana falzifikatorska afera s franki. Hortentberška afera je samo neznaten izrezek tega, kar se dejansko pripravlja tankaj. V tem primeru je Madžarska napadla mirno prebivalstvo in kršila avstrijsko nevtralnost. V zvezi s hirtentberško afero mora biti mednarodni forum pravilno poučen o današnjem stanju madžarskih oborožitvev.

Poslanec ljudske stranke kanonik Svetlik je izjavil med drugim: Če je res, da stoji za hirtentberško afero z orožjem Italija, potem ravna Italija proti svoji tradiciji, značilno pa je, da Italija podpira madžarski revizionizem, vsekakor

ne iz simpatije za njegove cilje, temveč iz nasprotna zoper Jugoslavijo. Italija hoče morda izrabiti sedanjí položaj v Jugoslaviji za svoje namene in upa pri tem na pomoč Madžarske. Drugi motiv Italije je konkurenca s Francijo. V srednji Evropi podpira Italija vse, kar je proti Mali antanti. Tako se govori celo o vojaški zvezi med Italijo, Madžarsko in Nemčijo, toda fašistično hitlerjanski revizionizem gleda vse preveč v preteklost, ne da bi računal z bodočnostjo. — Habsburške dinastije ni mogoče več vplnavljati, ker srednja Evropa ne potrebuje politično-vojaškega enotnega vodstva, temveč samo skupno-gospodarsko postopanje.

Dopisi.

Barberton, Ohio. Ker mi je naročnina za Glas Naroda že potekla, prosim, da še nekoliko potrpite, da bom zopet začel delati. Če bo še kaj dela, to je še vprašanje.

Preteklo leto sem delal štiri mesece, od takrat pa nič več. Pa živi ali umri. Tako nas je ta depresija izmoznala, da si ne moremo pomagati, ne naprej in ne nazaj. Sam hudič je razpel svoje peruti in svoj dolgi rep po vsem svetu, in posebno pa tukaj v tej rajski deželi Ameriki. Sedaj smo prišli do spoznanja mi trpini-delavci, kaj je pravzaprav kapitalizem. Prejšnji smo delali in zarali za njihov žep, sedaj nam pa kažejo svoje zobe.

S tisto miloščino, ki jo dobimo, ne moremo na noben način živeti, no pa še tisto moraš kupiti, ker moraš delati osem ur, to je en dan. Če imas hišo ali kaj zemlje, ne dobiš posojilo tudi za en cent. V sedanjem času ni prijatelja in rojaka, da bi dobil dolar od njega. Kdor ima, ne da, kdor nima, bi rad dal, pa ne more. Žalostno, pa resnično.

Pozdrav vsem naročnikom in naročnicam Glas Naroda! Naročnik.

Sheldon, Wis. Dne 27. februarja sem čital v Glasu Naroda o mlekarjem štrajku in tukajšnji okolici. Resnici na ljubo moram povedati, da se je začel štrajk dne 15. februarja, ne pa 19. februarja, kot je dopisnik napačno poročal.

Pri tej priliki naj omenim, da so sinovi rojaka D. šli piketirat pred Marshall Cheese Factory, dočim je oče v Sheldon mleko peljal. Navzlic temu se pa oče postavlja, da je bil prvi izmed štrajkarjev. V splošnem je bil pa "štrajk" tak, da bi vsi kmalu od smeha popokali. Tisti, ki so bili najbolj glasni, so jo prvi pobrali domov ter pričeli razvažati mleko in smetano. Zdi se mi, da je sedaj, ko je dvanaest milijonov ljudi brez dela, jako neprimeren čas za štrajke. Počakajmo, kaj bo nova vlada storila.

Dotičnik, ki je pisal tisti netočni dopis, bi se lahko podpisal, kot se tudi jaz brez strahu podpisem Anton Liekar.

Iz Slovenije.

Novi grobovi.

V Ljubljani so umrli: Jožefa Zajc-Pečar, zasebnica; Franja Pfeifer, vdova po inspektorju finančne kontrole; Emil Brandt, posestnik, slašičar in bivši kavarnar v Šiški.

V Trnavčah pri Mozirju je umrl Franc Brdovnik p. d. Preložnik. Bil je delaven mož na gospodarstvem in prosvetnem polju in vselej na svojem mestu, kadarkoli je bilo treba pokazati katoliško prepričanje. Svoj čas je bil tudi občinski odbornik in med vojno župan okoliške občine.

V Slovenskih goricah požiga zlobna roka.

Okolica Sv. Antona v Slov. goricah je bila te dni pozorišče cele vrste požarov, ki so povzročili nemalo ogorčenja in razburjenja med prebivalstvom, tem bolj, ker je očividno, da so bili podneteni od zločinske roke. Rdeči petelin se je pojavil najprej na Krabonškem vrhu. Temna noč je bila, ko so šinili ognjeni zublji kvišku ter je plat zvona opozarjal ljudi na požar. Komaj pa so se jeli gasilci zbirati pri gorečem objektu, že se je posvetilo na Okoslavskem vrhu. V plamenih je stalo poslopje istega posestnika, pri katerem je gorelo na Krabonškem vrhu. Sedaj je bilo očividno, da je na delu zločinska roka; ljudje, ki so prihiteli gasiti, so preplašeni hoteli na svoje domove, boječ se, da tudi njih obišče požigalec ter jim zaneti strehe nad glavo. In kot da še ne bi bilo dovolj nesreče, se je še tretjič v isti noči zasvetilo nebo. In zopet je gorelo pri istem lastniku, kakor obakrat. Troje poslopij je imel požar v eni noči, v kratkih urah je izpuhtelo v zrak celo imetje pridnih ljudi, kar so si s trudom in znojem zgradili. In še pri sosedu je poskušala zlobna roka zanetiti, toda tu so pravčasno opazili nevarnost ter jo preprečili.

Vsi požari v eni sami noči so dali povod za sum, da gre za očitno maščevanje ter so pokazali jasno sled. Orožniška preiskava, ki se je držala omenjene sledi, je vodila do aretacije osumljenca.

In je ljudstvo še enkrat prestrašilo požar, ki je izbruhnil v Andrejih. Okoli 2. popoldne se je vnelo gospodarsko poslopje župana Jenerja Zimčiča. Tudi tukaj je bil na delu zloben požigalec, ker se je vnelo poslopje čisto zadaj pri hlevu. S težavo so domači in sosedje oteli še ostala poslopja v bližini, da niso postala žrtev ognja.

Nasilnega svaka je pobil s sekiro.

Ko se je nedavni večer podal vničar Anton Šiško iz Erjavcev s svojo družino k počitku, je prišel pred njegovo hišo Ludovik Toš, posestnik iz Brengovec v mariborskemu srezu, ki je tistega dne tam mimo gnal kravo, katero je kupil v Slavčini. Dočim je gonjač gnal kravo dalje, se je Toš ustavil pred hišo, začel razgrajati in velet Šiški, ki je njegov svak, naj mu odpre. Ker je bila že pozna ura in Šiško ni vedel, kdo je zunanaj, se je pozivu odločno uprl. Toša je to razjarilo in je začel razbijati po oknih. Razbil je nekaj šip in kričal na Šiškoovo ženo, ki ga je od znotraj mirila, da bo še

nocoj mrtva! Nato se je začel z vsi silo zletavati v vrata, dokler ni ključavnica popustila. Šiško je v strahu za svojo rodbino zaradi nevarnih groženj v naglici porgrabil za vrati ležečo sekiro ter je v temi, ko je Toš pomolil skozi vrata svojo glavo, razburjen parkrat zamahnil z ostrino, da se je Toš pri prič zgrudil nezavesten.

Po dejanju je Šiško s svojo ženo in otroci zbežal iz hiše k sosedu Čobcu prosit pomoči. Toš se je med tem zopet osvestil ter se krvavec zavlekel do posestnika Gumzeja, ki mu je izpral rane ter ga spravlil k sosedu Kocuvanmu, kjer je Toš prenočil. Potrebno pomoč mu je nudil zdravnik dr. Weigl, ki je ugotovil, da ima tri rane na glavi in eno na zatilniku. Iz ene rane so gledali možgani. Ker je ugotovil, da je poškodba smrtnonevarna, je odredil, da so Toša prepeljali z reševalnim avtom v mariborsko bolnišnico. Šiško pa se je sam javil orožnikom ter izpovedal, zakaj je ranil svojega svaka. Toš pravi, da je bil kritično noč nekoliko vinjen in da se je hotel s Šiško malo porogovoriti, ker sta si že leto dni v sovraštvu zaradi rodbinskih razmer. Šiško slikajo ljudje kot mirnega in dobrega človeka, ki je pač dejanje storil v silobranu. Dočim pravijo, da je Toš na slabem glasu in je bil zaradi pretopov že kaznovan. Zadevo preiskuje sodišče.

Bitka in ohcet.

V Gorenji Pirošici je 13. febr. bila pri Vintarjevih svatba, ki je bila preračunjena na svatovanje čez noč. Ob taki priliki pa radi pridejo fantje od vseh vetrov "voglari", tu so tudi prišli, saj jih je bilo ko lista in trave. Vintarjevi so radi varnosti pozvali orožnike, kiso tudi res prišli. Okrog 11. zvečer je začelo pokati. Da so orožniki odgovorili, je umljivo. Dva fanta so morali takoj odpeljati v bolnišnico v Brežice. Vojaška karabinka je tako nesla, da se je krogla zapeliča v drugo steno hiše, ko je prvo steno predela, pri Živoderjevih, kjer je nastanjen instalater, ki montira vodovod; nad njegova glavo je krogla frčala. Kdo in koliko je kje krivde, bo dognala preiskava, ki se je že pričela.

Nov udarec rudarjem.

Vodstvo rudnika v Hudi jami je 15. februarja objavilo razglas, s katerim je odpustil 112 delavcev z družinami. Pri novembarski redukciji bi moralo biti odpustitvenih 119 delavcev. Pa je bila radi neizpodbitnih dokazov od strani delavstva, da so redukcije nentemeljene, odpoved delno preklicana tako, da je bilo dejansko takrat reduciranih le 80 rudarjev. Sedaj si je pa vodstvo rudnika izmislilo potrebo po novi redukciji. Dokazano je, da ima rudnik v Hudi jami dovolj naročil radi boljše kakovosti premoga. Odpustitev pa vodstvo rudnika motivira s tem, da je premalo storitev. Res pa je nasprotno, da je 300 zaposlenih rudarjev produciralo dnevno 300 vozikov.

Po tem načinu postopanja s strani vodstva rudnika v Hudi jami bodo prisiljeni objaviti komisiji, kje naj išče vzroka temu. Kakor je znano, je centrala TPD o tem že obveščena. Zaupniki, oziroma delegati II. rudarske skupine so stavili v imenu delavstva vodstvu rudnika predlog, naj se redukcije opuste, da ostanejo zaposleni vsi rudarji s tem, da se praznuje tako, kakor se praznuje v Trbovljah in Hrastniku, samo da ostanejo vsi uslužbeni.

Ves izmučen in iz reda?

Prad več let je slavni zdravnik specializet iznašel zdravilno zmes, ki je čudovito delovala na njegovih bolnikih z jučanjem oslabele in uničenih organov, ki niso delovali kot potrebno in so rabili tonike. Ta predpis se sedaj prodaja v vseh lekarnah po niski ceni za en dolar za eno mesечно zdraviljenje. Ako po dvajsetih dneh niste zadovoljni se vam vrne vaš dolar. Samo pojdit k vašemu lekarnarju in si naročite steklenico prave "STON-TONIK" — pakito "da" bo ime in steklenici.

Posten mladenič je prišel snubit hčer bogatega in samozavestnega bankirja. — Koliko pa zaslužite na teden? — ga je vprašal bankir zaničljivo. — Petindvajset dolarjev — je odvrnil snubec. — Kaj, samo petindvajset dolarjev? Petindvajset dolarjev ne zadostuje moji hčeri niti za žepne ročice. — Če je stvar taka — je rekel snubec — je pa za noben denar ne vzamem. Nisem namreč vedel, da je tako smikava.

Nuga-Tone

Peter Zgaga

Mlado deklo se je imelo poročiti s precej bogatim možem. Bil je najmanj dvajset let starejši od nje. Taki zakoni niso posebno priporočljivi, toda, saj veste v današnjih časih.

Mlada nevesta ni znala kuhati. Njena mati tudi ne. In zato je bilo sklenjeno, da gre za šest mesecev v sosednje mesto k stari materi, kjer se bo naučila kuhati in gospodinjiti.

Stara mati je bila previdna in razsodna ženska. Z velikim veseljen je vzela svojo vnučkinjo v šolo.

— Leo, lepo, da se boš poročil — ji je rekla. — Tako je prav. Dva meseca boš pri meni, pa boš znala kuhati in opravljati vsa domača dela. Hiša je prostorna, toda pala boš poleg mene. Veš, dobro je, da se vsenu priučiš, predno stopiš v sveti zakonski stan.

— Poleg vas da bi spala! — se je začudila mladenka. — Zakaj pa ne v sosednji sobi? — Ne, poleg mene boš spala, kajti jaz ponoči strahovito smrčim. Sprva ti bo težko, toda v dveh mesecih se boš že privadila smrčanju, tako da dedca sploh ne boš slišala, ko bo smrčal poleg tebe.

Predsednik Roosevelt dobro rona.

Svojo obljubo, da se bo zavezal za roveže, je začel izpolnjevati takoj po svojem nastopu. Proklamiral je bančni praznik in s tem preplašil vse, ki imajo kaj pod palecem, dočim ni revežev spravljal bančni praznik in nikako zdrage. Žive v zavesti, da prej niso imeli ničesar in da zdaj nimajo ničesar.

— Slabše ni kot je bilo pod Hooverjem — si mislijo. In to je veliko bodrilo za bodočnost.

Sodnik je rekel obtožniku: — No, zdaj pa povejte, kako ste mogli tožitelju izmakniti denarnico, da ni tega niti opazil. — Ja, gospod sodnik — je odvrnil obtožene — tega pa ni mogoče kar tako nakratko povedati. Za tako stvar je treba dolgoletne vaje. Jaz sem se učil osem let, pa mi še včasii sfali.

Na svetu je dosti ljudi, ki prodajo svojo dušo in žive lahke vesti od obresti.

Torej nameravaš kar sama odpotovati za par mesecev v Evropo? — so vprašali mlado živahno ženičo. — Kaj pa mož? Ali ga boš doma pustila?

— Seveda. Kadar gle človek na pojedino, ne jemlje klobase seboj.

K strogemu očetu je prišla hči in mu ponižno povedala, da bi se rada poročila.

— Zakaj pa ne — je rekel oče — koga boš pa vzela?

Ko je imenovala ime svojega izvoljenca, je vzkričel: — Nak, njega pa že ne boš vzela.

— Zakaj pa ne? — Zato, ker nori. — Saj ne nori, oče. — Seveda nori, ker je tebe zasnubil.

Po plesu je rekla sladka stvarica svojemu oboževalcu: — Dobro, bom pa šla z vami skozi park, če mi obljubite, da me ne boste objeli.

— Ne, ne bom vas objel, gospodična. — In če me ne boste skušali poljubiti?

— Prisegam, da vas ne bom skušal poljubiti. — Malo je pomislila in odločila: — No, potem se pa ne izplača hoditi skozi park.

Posten mladenič je prišel snubit hčer bogatega in samozavestnega bankirja.

— Koliko pa zaslužite na teden? — ga je vprašal bankir zaničljivo. — Petindvajset dolarjev — je odvrnil snubec.

— Kaj, samo petindvajset dolarjev? Petindvajset dolarjev ne zadostuje moji hčeri niti za žepne ročice.

— Če je stvar taka — je rekel snubec — je pa za noben denar ne vzamem. Nisem namreč vedel, da je tako smikava.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

H. K. S.

LEPA ZLATORJAVA OBLEKA

"Lepa, zlatorjava obleka!" šepetale Katja. Ze ves teden hodi vsak dan do znane modne trgovine, v katere izložbi je razstavljena obleka, ki je tako zelo ugraja. Zlatorjava je. Rahlo lijejo z ramen široki rokavi, okrog vratu se lagodno ovija šala ovratnik. Obleka stane samo Din 375. Samo — — — Če bi ta besedica veljala tudi za Katjo! Odkar si želi rjavo obleko, je ka-

kor izpremenjena. Z gnujevom v sre- en opazuje dame, ki se ustavljajo poleg nje in ogledujejo obleke v iz- ložbi; pomiri se šele, če vidi, da se odpravijo dalje, ne da bi vstopile. Kajti je, ko da bi jokala. Solze pa ji ne teko po licih, marveč kapajo naznotraj. Kakor majhni kameni padajo na bolečo rano. "Ko bi le imela že službo," si misli dekle, "pa bi si lahko kupila obleko in vse bi bilo dobro. Vrnila bi se mi gotovost in samozavest, ki sta me sedaj popolnoma zapustili, nehali bi me dušiti strah pred dne- vi, ki so še pred menoj."

golo je, črne, brez krasa se dviga- jo veje v blede zimsko nebo. Koliko dni in noči že stoji drev- je tako, izpostavljeno mrazovom, snegu in dežju, in koliko bo še pre- stalo, preden pride pomlad. Po vendar — ali se ne zdi, kako ne- strpno že pričakujejo v zemlji novi sokovi, da se ob prvih toplih ve- trovih dvignejo po deblu v vis, se razlijejo po vseh do zadnjih koncev in poženo popje, iz katerega se po- tem razvije novo evetje in listje. Na to misli Katja domov grede. Razumela je, da mora tudi ona, kakor narava, skozi dolge, mrazne mračne ducve. Z umevanjem raste v njej volja. Prestati hočem, mo- ram in hraniti noči za lepše čase, ki pridejo tako gotovo, kakor gotovo se vrne pomlad. Tedaj se ji izpolni želja po zlatorjavi obleki in mno- gem drugem, čeprav morda ne čis- to po vsem — kdo bi se hotel bo- tati z velikolepim življenjem za vsa- ko senco želja!

Ali imate Koledar za l. 1933

Za 50 centov dobite

160 STRANI ZANI- MIVEGA ČTIVA — POVESTI, ČLAN- KI IZ ZEMLJEPIS- JA, ZGODOVINE IN NARAVOSLOV- JA. — POLEG TE- GA SPISOV DVEH NAŠIH PISATE- LJEV TROHE IN RUPNIKA; PESMI BUKOVINSKEGA IN OPIS NAŠEGA "SEVERNEGA RO- MARJA" PLANIN- ŠKA.

Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York, N. Y.

Pošljite naročilo še danes!

Počasi se vrača domov skozi park. Medlo zimsko sonce se sme- lja po koprinah. S hrasta se utruga zapoznel list poplesava v zraku in pade počasi nizdol. Katja ga prestreže v roki in ga ogleduje. Oh, zlatorjav je, kakor obleka. Katja se ozre po drevju. Vse

Iz Jugoslavije.

Šestleten otrok ustrelil mater. V selu Stankoviču pri Orebiču se je odigrala grozovita drama. Sin mesarja Jakoba Kraliča, star šele šest let, je z očetovo puško ustrelil lastno mater. Mali je vzel očetovo puško, ki je visela na zi- du v sobi in je bila nabasana. Ko se je mati vrnila domov, je deček na razdaljo pet metrov nameril puško proti njej in sprožil. Kro- gla je zadela v čelo. Nesrečna ma- ti se je takoj zgrudila mrtva. Ma- li pa je mirno odšel iz sobe, ko da se ni nič pripetilo. Ko ga je na stopnicah srečala babica, ki ga je vprašala, kaj se je zgodilo, ji je mirno odgovoril: "Na tleh leži mama. Jaz sem jo ustrelil".

Obtoženi železniški uradniki. Državno pravdnništvo v Velikem Beckerken je obtožilo železniške uradnike Milana Mihajloviča iz Zemuna, Janka Pipana iz Beogra- da, Jovana Raupingerja iz Veli- kega Beckereka ter Izaka Tesića iz Vinkovcev, ker so osumljeni, da so bili v zvezi z bivšim blagaj- nikom Vladislavom Parago, ki je pomeveril 250.000 Din ter se u- strelil, ko so defraudaciji prišli na sled.

Tretja bogata starica kot žrtev morilcev. Beograjska policija je že pred tretjo uganko umora, izvršenega nad premožnimi stankami. Vsi trije primeri so še nepojasnjeni, da- si so si v marsičem podobni. Naj- prejšje je bila umorjena milijonarka Mitričevićka, potem so neznan- i zločinci umorili in oropali v Beo- gradu Kato Jovanovičev, tretji zločin pa se je zgodil v Pančevu v mali prihični hiši, v kateri sta stanovali priletni sestri Olga in Mileva Veselinovičevi. Mileva je šla te dni zgodaj popoldne po o- pravkih, ko pa se je čez kako uro vrnila, je našla stanovanjska vrata zaklenjena. Sprva je mislila, da se je sestra sama zaprla, klicala jo je precej časa in ker ni do- bila odgovora, je vprašala nekega soseda, če jo je videl. Ta je de- jal, da ni videl nikogar. Pozneje se je Mileva spomnila, da ima še ključ od neke prazne sobe, ki od- pirala tudi sestrično sobo. Ko je vrata s tem ključem odprla, je našla sestro mrtvo na tleh, v spalnici po odprte razne predale in po tleh razmetane papirje. Sosed je takoj poklical zdravnika in policijo. Ko prišel zdravnik, je bilo v sobi že mračno in so tako pri preiskavi ostali neopaženi sledovi zločina. Prvi in drugi zdravnik, ki je pri- šel s policijsko komisijo, sta bila mnenja, da je Olga Veselinoviče- vo zadela kap. Sosed, ki so mrtvo ženo pre- oblačile, pa so našle na vratu tu- di temne podplutbe ter iz njih sklepale, da je bila nesrečna žena umorjena. Prigovarjale so sestri pokojnice, naj preloži pogreb in

izposluje obdukcijo, kar pa je ona odbila. Olgo so pokopali, na zahte- vo sorodnikov iz Beograda pa spet odkopali ni obdukcija je ugotovi- la, da je bil sum upravičen. Olga Veselinovičeva je bila zadavljena, rana na senehi pa je posledica močnega udarca. Uvedena pre- iskava doslej še ni imela nobene- ga uspeha.

Mater razsekal in povabil svate, da jim pokaže svoje grozodejstvo. V vasi Dankovcu blizu Zagreb- je kmečki fant Franjo Ivanović v hipni duševni zmedenosti po- grabil sekiro in razsekal na kose svojo mater Amalijo. Vse okrvav- ljen je hitel potem po očeta, ki je bil pri prijatelju na svatbi. S ču- dnimi kretanjami in grimasami, je povabil svate s seboj, da bi jim pokazal kaj je storil Rečev se ni zavedal svojega zločina. Nenado- ma se mu je bil omračil um in po- sledica je bila, da je svojo nesre- čno mater razsekal na kose. Ko so prihiti svatje z očetom, so o- strahotnemu prizoru ostrmeli, fant se je pa režal in ponavljal naj le pogledajo, kaj je storil.

Bitka med tihotapci in finančni- mi organi. Nedavni večer se je blizu vasi Nova Dubrava v prajavorskem srezu razvila prava bitka med večjo skupino tihotapev in pa- truljo orožnikov in finančnih stražnikov. Med tihotapei in pa- truljami je bilo letos v tem kraju že več spopadov, ta pa je bil naj- hušji. Skozi ta kraj prehaja naj- več tihotapev tobaka iz Hercegov- ine v Slavonijo. Tihotapei so večkrat v močnih skupinah in tu- di oboroženi. Na to skupino tito- tapev so čakali orožniki in fi- nančno organi že nekaj noči. Bili so namreč obveščeni, da se pri- pravljaja večja tihotapska akcija. V sredo 15. februarja ponoči so opazili orožniki večjo tihotapsko skupino, ki pa se je razbežala ta- koj, ko je opazila zasledovalce, na vse strani ter pustila ležati več zabojev najfinjšega hercegovin- skega tobaka. Finančni stražniki so ostali na straži pri tobaku, ker so bili pre- pričani, da se bodo tihotapei sku- šali vrniti, orožniški narednik pa je v spremstvu dveh orožnikov preiskaval okolice. Tihotapei so iz zased streljali na orožnike, niso pa k sreči nobenega zadeli. Orožniki so naposled prišli do samotne hiše, v kateri je bila še luč. Ko je orožniški narednik tr- kal na vrata, je nastal v hiši ne- mir, kar je bilo znak, da se je tja zatekel del tihotapske družbe. Dva orožnika sta ostala na straži pred hišo, tretji pa je tekel v vas po občinskega predstojnika in ob- činskega stražnika. Ko sta ta dva prišla, so spet trkali na vrata, ki jih je naposled le odprl lastnik hiše ter izjavil, da so pri njem ti-

hotapei, katerim je moral odpre- ti, ker se jih je bal.

Nekaj tihotapev je medtem že poskakalo na dvorišče, od koder so streljali na orožnike. Pred hi- šo se je razvila bitka, med kate- ro so se tihotapei previdno umi- kali proti gozdu. Orožniki jih ni- so mogli zasledovati. Par tihotap- cev pa je planilo naravnost iz hi- še in je eden ustrelil proti oro- žniškemu naredniku in ga lahko ranil. Tudi narednik je streljal in zadell tihotapea v nogo. Druga dva tihotapea sta ušla v gozd, o- rožniki pa so pozneje v sobi našli več svečnjev tobaka. Svečnji, si so jih tihotapei sami zavrgli, je za- plenila patrulja nad 300 kg toba- ka. Pozneje so blizu hiše kraj goz- da našli še dva tihotapea, ki sta bila ranjena med streljanjem pred hišo.

Po ukazu "gospodarja noči". "Gospodar noči" ti ukazuje:

"Ker želimo oropati nekega pro- fesorja, ki živi sam v hiši in hra- ni v njej 300.000 dinarjev, nam nabavi v Starem Bečuju samo- kres, ker se zaradi policije v Beo- gradu ne more nikjer dobiti. Samo kres je potreben, ker bo morda kri. Gospodar noči".

Za tem pismom je prišlo kma- lu tudi še drugo pismo, ki je opu- njalo prejemnika, naj se po- dvizva z nabavo samokresa. Prišel je tudi denar za samokres in dru- ge stroške.

Vse to je prejel brezposelni Da- nilo Stilić v Starem Bečuju, ki se je potem tudi dejanski potrudil, da bi nabavljal samokres. Toda ka- morkoli je prišel, mu niso hoteli prodati samokresa, ker so ga kot domačina dobro poznali, in vede- li, da je brez zasluzka, pa se jim je zdelo, da bi mu samokres ne rabil v pošteno nameno. Ko je pri nekem trgovcu še v drugo iskal samokres, ga je trgovec ovadil policiji. Na policiji so ga preiska- li in našli pri njem ono pismo "go- spodarja noči". Danilo se ni dosti obotavljal in priznal, da je pismo dobil iz Beograda. Zato ga je be- čejska policija izročila beograjski in v Beogradu je nato povedal vse, kar je vedel. Policija je na podlagi njegovega priznanja za- prla natakarja pri "Ruskem car- ju", Slavka Babića in brezposel- nega delavca Antona Ripa. Potem se je razkrila vsa grozna tajna "gospodarja noči".

Rip se je že pred daljšim časo- m seznanil s služkinjo Faniko, ki je služila pri upokojenem profesor- ju Svetozarju Vidakoviću. Stari profesor je skoraj čisto sam sta- noval v hiši na vogalu Dositeje- ve in Gospodar Jevremove ulice. Fanika je tudi povedala Ripu, da ima stari profesor precej evenka, ker ga je videla, kako je štel ti- sočake in da jih je bilo okoli tri- sto. Ripa je zelo zanimala stvar in nič hudega slutee dekle mu je na njegova vprašanja točno opisalo hišo in navade starega profesor- ja. Rip je vse ti povedal Slavku Babiću, pa sta skovala načrt, ka- ko bi starea olajšala za tisočake. V hišo bi vdrli z vetrihom, toda po- tem bi bilo treba ustrahovati pro- fesorja, za kar pa bi bil neodhod- no potreben samokres. Ker sta za zaman skušala kupiti v Beogra- du, sa se spomnila svojega tova- riša Stilića v Starem Bečuju in sta mu, spomnjajoč se časov, ko so se skupno naslajali v kinu ob Al Caponejevih rojarskih podvi- gih, poslala ukaz "gospodarja no- či".

Stari profesor se je silno začu- dil in tudi prestrašil, ko ga je ob- vestila policija o preprečenem ro- pu. Takoj je odustil Faniko, ki ga je s svojim brbljanjem spravi- la v tako nevarnost. Trdil je, da je bilo njeno govoričenje popol- noma neresnično, češ da nima ni- kakršnih prihrankov. Fanika pa je na policiji še vedno trdila, da ga je videla, ko je štel bankovec. Bili pa so morda stotaki, ne pa tisočaki.

"Gospodarji noči", vsi trije se zelo mladi, po bodo za svojo pone- srečeno "alkaponado" odgovarja- li pred beograjskimi sodniki.

PRENABAVI... PLAVIČICE... ČENKO VINO

VAMPIRJI VELEMESTA ROMAN Spisal EMILE GABORIAU

83 Njegov strah je bil tako čuden, da je Ca- tenac smeje pripomnil: — No, saj razumem tvoje razburjenje, doktore. Toda sedi nazaj, Lecoq nima s tem ničesar opraviti. — Ne, nima, — je pritrdil Mascarat. — Ta dečko, vihrav kakor ženske, je odgovoril, da mu njegov položaj policijskega detektiva prepoveduje pečati se z zasebnimi zadevami, kar je res, in ko mu je vojvoda ponudil bogato nagrado, če da policijski službi slovo, je ponudbo odklonil, češ, da ne dela za de- nar temveč za zabavo. — In to je res, — je pritrdil Catenac. — In ker je Lecoq ponudbo odklonil, — je nadaljeval Mascarat, — se je obrnil vojvoda na Catenaca, ki ga je seznanil s Perpigna- nom... Je to vse? — Da, vse, — je odgovoril advokat in vstal. — Povem naj samo še, da mi je vojvo- da naročil nadzirati ljudi, ki se lotijo iska- nja njegovega sina. — Imate že načrt? — Še ne. Vojvoda mi je naročil najti nje- govega sina, pa čeprav bi bilo treba v ta namen poizvedovati pri ljudeh vsega sveta. Mascarat se je nekam čudno nasmehnil. — Sedi torej k moji pisalni mizi, dragi Catenac, in zapiši vse, kar ti povem, — je dejal advokatu. — Uspeh, kakor sem ti rekel je siguren, vendar pa še potrebujem pomo- či. Vse je odvisno od tvoje vestnosti in paz- ljivosti. Napačen korak bi lahko vse pokvaril. XX. Catenac je sedel molče k Mascarotovi pi- salni mizi. Položil je predse protokol in vzel svinčnik, rekoč: — Čakam. Mascarat je vzel iz skatlice dober tucat tistih listkov, ki se jez njimi zadnje čase ne- prestano pečal, in dejal: — Napni ušesa, Catenac! Potem se je pa obrnil k Paulu, rekoč: — Vi pa pazite, da vam ne uide niti be- sedica. Hortebize se je smehljaj, kakor bi vedel, kaj bo sledilo. — Danes je četrtek — je nadaljeval Mas- carot, — ti, Catenac, poskrbiš, da se prične iskanje pojutrišnjem, to se pravi v soboto. Storiš vse, da pripraviš vojvodo in Perpig- nana do tega, da odpotujeta v soboto v Vendome. — Da. — Torej v soboto krenete na pot in v Vendomu se nastanite v hotelu "Pošta". — Drugi dan odidete skupaj v najdenišnico, kjer vam da predstojnica vse potrebne in- formacije. Poreče vam, da je bil otrok, ki ga iščete, visok deček inteligentnega obra- za, čil in zdrav, da je bil star dobrih dva- najst let, pa bi človek mislil, da jih je naj- manj že petnajst. Predstojnica vam tudi pove, da je nosil deček na dan pobega modre, belo progaste hlače in siv platnen sukunčič; na glavi je imel čepico brez ščitka. Odvetnik je gledal Mascarota po strani. — Gromska strela! Ti si pa dobro infor- miran! — je zamrmral. — Ni take sile, — je odgovoril Mascarat malomarno in nadaljeval: — Po povratku iz hotela se boste posve- tovali in zasnovali načrt. Odobravam tiste- ga, ki ga predložil Perpignan. — Kaj ti je znan? — Mislim, da mi je. Predložil vam razde- liti okolico Vendoma v več pasov in poseti- ti po vrsti vse hiše v njih. — To se mi zdi pametno. — V ponedeljek krenete torej na pot, — je nadaljeval Mascarat — Začnete z nasel- bino Areines. Ti se umakni čim bolj v ozad- je ter prepusti vodstvo in seveda tudi odgo- vornost Perpignanu... Poskrbi, da bo va- ju spremljal vojvoda. — Čakaj, da si vse to zabeležim, ker se mi zdi zelo pametno in važno, — je dejal ad- vokat. — V ponedeljek, — je nadaljeval Mas- carot, — dobite samo brezpune vesti. Pa tudi v torek, sredo, četrtek in petek ne boste na- šli nobenih sledov za izgubljenim otrokom.

V soboto se pa pripravite na veliko presene- čenje. V soboto vas namreč odvede lastnik hotela "Pošta" na samotno posestvo ob je- zeru, čegar lastnik se piše Lorgelin; mož ob- delava zemljo z ženo in dvema sinovoma. — Družina bo sedela baš za mizo. Povabijo vas k mizi; morali se boste odzvati. Čim pa za- čnete svoje pripovedovanje, boste videli, kako se jim izpremene obrazi. Kmoticica pre- bledi in vzkligne: — Križ božji! Lorgelin, ti gospodje se zanimajo celo za našo ubogo Sirotko! — Kaj, to da poreče kmoticica? — je vpra- šal presenečeni Catenac. — To in nič drugega! A mož, ki se takoj oglaš k besedi, vam pojasni, da so dali to ime nesrečnemu dečku, ki so ga našli neke- ga jutra vsega premrženega v jarku ob ce- sti in ga vzeli domov. In nazadnje vam pokaže spomine na naj- denčka, njegovo obleko, praznični sukunčič in novo čepico, ki so mu jo bili poprej kupi- li...

Perpignan, ki se na take reči spozna, ne bo imel več obstanke. Boš videl, kako vam radostno pove, da se bo zdaj lahko razvoz- ljal ves klopčič, ker drži nit v rokah on; pri- vede vas k otroku, če je le živ če pa je že mrtve, pa k njegovemu grobu. Najprej vas odvede v občinski urad vasi Aze, pod katerega spada posestvo Lorgelo- vih. Tam pregledate listine in pridete na spis vodje kmeditantov, ki so potovali sko- zi vas Aze letos v septembru. Vigoureaux, rojen v la Bourgonnee, (Vo- gezi). Starost: 47 let. Visok: 1:52 m. Oči: majhne, rjave in krivo glede. Polt: pobar- vana Posebni znaki: prstanec leve roke od- rezan nad prvim členkom. Tedaj poreče Perpignan, da je delo v tem kraju končano in da ga bo treba nadaljevati v Parizu. Tam pa ugotove na policijskem ravnatelstvu, da je bil komedijant Vigou- reux obsojen na dve leti ječe zaradi težke telesne poškodbe, da je kazen odsedel, da je opustil svoj poklic in toči zdaj vino na vo- galu ulice Duplex. Catenac ni brez govoda zaklical: "Trenu- tek, prosim!" kajti Mascarat je s svojimi navodili preveč hitel in je že zopet nadalje- val: — Čim pridete v ulico Duplex, spoznate našega Vigoureauxa na prvi pogled. To je surovina, ki začne besneti, če le sliši ime "sirotka". Pove vam, da je bil ta falot res skoraj deset mesecev v njegovi tolpi. — Bil je iznajdljiv dečko, — vam pore- če, — toda ponosen ko pav in len ko uš. Ve- selila ga je samo glasba in zato sta bila z dirigentom našega orkestra Alzačanom Fritzem najboljša prijatelja. Seveda boste takoj vprašali, kaj se je zgodilo s Fritzom in Vigoureaux vam odgo- vori s posvikami. Toda ti, Catenac, mu za- groziš kot advokat s tožbo zaradi trpinčenja otroka. Tedaj se uda in vam obljubi, da ga začne sam iskati. Ne bo trajalo niti teden dni in Vigoureaux vam pride povedat, da je že našel starega Fritzta in sicer v sirotišnici Saint Magloire, kamor se mu je posrečilo priti.

NADALJEVANJE SLEDI

Ljubiteljem leposlovja Cenik knjig vsebuje mnogo le- pih romanov slovenskih in tu- jih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne. Knjigarna "Glas Naroda"

JUDITINA PRISEGA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIBREDIL I. H.

16 (Nadaljevanje.)

— Je bil, milostljiva gospica. Pa tudi še danes bi mogel biti ponosna stavba, ko bi človek imel sredstva, da bi popravil. Ali mi verjamete? Da me včasih vleče, da bi tudi tukaj pokazal svojo umetnost? Vedno želim, da bi se za grad našel kak kupec, ki bi mi dal naročilo grad popolnoma prenoviti. Tudi če ne bi to delal za nas, bi me vendarle veselilo. Tako mi je žal, da ta ponosna stavba polagoma razpada, ne da bi mogel pomagati.

Judita mu prikimava.
— O, kako dobro vas razumem.
Hans ji resno pogleda v oči, ki so ga očarale od prvega trenutka, ko jih je videl.
— Da — čutim, da me razumete — ker ste zelo razumna in zelo tenkočutna.

Judita zalije lahna rdečica.
— Rada bi poznala ta grad tedaj, ko na njem ni bilo znakov razpada. Gotovo je tudi znotraj tako lepo kot zunaj.

— Spominjam se še na svoja otročja leta, ko so bile še vse sobe opremljene. Nekatere sobe so sicer še tudi sedaj približno lepe, toda večina sob je prazna in preproge, ki so bile zelo drage, vise raztrgane po stenah. Že v mojih otroških letih je zmanjkalo nekaj dragih slik in preprog, katere je že moj stari oče spravil v denar. Toda sled obubožanja sem opazil šele, ko sem prišel iz šole na počitnice. Takrat je bila Felice še majhen otrok. Toda — najboljšje je, da na to niti več ne mislim, kajti samo žalosti me. Erlau je sedaj samo še mimoidoča prikazen za nas. In mi živimo tukaj takorekoc samo še kot gostje naših počasnih upnikov. Želim samo, da mati in Felice obdržita to stanovanje saj toliko časa, da jim bom mogel jaz dati primerno stanovanje.

Vstopita v veliko grajsko dvorano, kjer ni bilo nikakega pohištva.

Hans obema pomaga odložiti obleko, nato pa ju Hans in Felice peljeta skozi visoka vrata v veliko sobo, ki je navzile obledelenu sijaju bila še vedno zelo dostojanstvena. Iz velike sobe gredo v stransko sobo, ki je bil salon grofice, ki je bila v razgovoru z Miss Mildred Field.

Grofica takoj vstane in pride z razprostrtimi rokami nasproti gospej Heinovi.

— Moja ljuba, draga gospa Hineova, kako me veseli, da vas zopet enkrat vidim in kako žalostna sem, da vas moram sprejeti v zelo zanemarjeni hiši. Moja otroka sta vam že vse povedala, kako grozno se je obrnila naša usoda.

Gospej Heinovi se iz pomilovanja, ko vidi grofice, porose oči. Še vedno je bilo ponosna in lepa gospa, toda pred šestnajstimi leti je bila še nežna, evetna lepota. Kot ponosni grad, tako je kazala tudi grofice znake bližajočega se razpada. In vendar je bila njena zunanost še vedno dostojanstvena in obleka, ki jo je imela na sebi, je spravila njeno postavo do popolne veljave.

Čutim se srečno, visokorodna gospa grofica, da vas po toliko letih zopet enkrat vidim. Bala sem se že, da se to ne bo nikdar več zgodilo, ko sem od vaših otrok izvedela, kako samotno sedaj živite.

— Predraga gospa, zaradi vas sem se mora odpovedati samotarstvu, kajti velika nehalnost bi bila, ako ne bi tega storila. Toda pri vsem tem mi morate marsikaj oprostiti.

— Samo, da vas morem še enkrat videti. In to me posebno veseli, ker je Felice zrastle v tako lepo dekle. Morete si misliti, kako sočustvujem z vami, saj sem sama na sebi izkusila, kako grenko je, ako je človek potegnut iz navajenih razmer.

Tedaj pa grofica naglo opusti ta razgovor in predstavi Miss Mildred Field kot svojo "ljubo" nečakinjo. Mildred široko odpre svoje blede modre oči, ko vidi Hansa ob strani Judite Falk. Nekoliko zardi in takoj se ji porodi ljubosumnost. Toda pri vsem njegovem ponosu je bila toliko zavedna, da si je morala priznati, da mora navzile svojim milijonom poleg krasnega dekleta obledeti.

Mildred pozdravi gospo Heinovo ne preveč ljubeznjivo, toda gospa Heinova je bila nato pripravljena, kajti Felice ji je rekla, da se ji ni treba ustrašiti.

Hans sedaj predstavi materi tudi Judito in tedaj se pokaže na grofici obrazu velika nevolja. S strahom opazi krasoto tega mladega dekleta in že ta trenutek občuti obžalovanje, da je dovolila obisk teh dam. Spoznala je nevarnost, ki je vsled tega lepega dekleta pretela njenim načrtom, da bi Hans poročil Mildred.

Hans je dobro vedel, kaj se godi materi v njeni notranjosti in se je zavzel, da bo pozoren. Zato se obnaša proti Juditi zelo hladno. Toda tudi to mater ni moglo pomiriti.

Grofica si je morala priznati, da sta obe dami napravili kar najboljši utis in nista izgledali, kot bi hotele prositi za kako milost, toda v njenem sreju se je dvignila nova bojazen.

Seveda je bila toliko olikana, da se je premagala in navidez je bila zelo vesela ter je pri čaju govorila zelo ljubeznjivo, pa pri vsem tem se je grofica vedno vpraševala: — Kako bi se teh ljudi na lep način iznebila?

Toda vedno si je morala reči, da bi ji prav nič ne pomagalo, ako bi se obeh dam hotela odkrižati. Hans je imel poznanje z lepo Judito vpeljano in zato ne bi bilo nič boljše, ako jih na Erlau ne bi hotela več sprejeti. Šajal bi se ž njo kje drugje — in to se ji je zdelo nevarnejše.

Gospa Heinova je bila polna veselja v svojem dobrem sreju, ker je zopet videla grofice. Toda Judita je natančneje videla in opazila, da grofici ni vse po volji. Opazila je tudi, kako si je grofici prizadevala, da je obrnila pozornost svojega sina od nje ter na Mildred. Takoj je vedela, da vidi grofica v njej nevarnost za svojega sina. Nekako bolesto se Juditi zavleče ustnice. Ponosna grofica je mogla biti mirna, da je Hans že tudi izprevidel, da se ne more vezati z revnim dekletom.

In Judita se je v svojem ponosnem miru obnašala proti Hansu tako hladno, da se je grofica nekoliko pomirila.

Judita je tudi opazila, da se Hans vede proti njej prijazno kot običajno in razumela je dobro. Videla je tudi, da ji je Mildred Field sovražna, toda bogatega dekleta je samo pomilovala. Bila je prepričana, da Mildred ne more nikdar postati grofica Erlau.

Judita se veselo oddahne, ko jo Felice povabi, da gre ž njo v park.

— Vaša gospa teta in mama si bosta imele mnogo pripovedovati iz starih časov in moj brat bo delal družbo Mildred. Zato se morem nekoliko časa poslužiti vaše družbe, gospica Falk in vam morem pokazati park. Lahko gremo tudi nekoliko dalje v gozd ter bomo nabrale nekoliko žarnic.

Njen brat je sicer Felice pogledal malo jezno, ker ga je pustila pri Mildred, toda prebrisana Felice je takoj opazila, da mama ne bi rada videla, ako bi ju tudi Hans spremljal. In Felice je hotela odvzeti materi vsak povod, da ne bi več povabila Judite in njene tete.

(Dalje prihodnjik.)

... SKUPNA ... POTOVANJA

pod osebnim vodstvom

V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS

s sledečimi parniki:

AQUITANIA preko Cherbourga
6. APRILA — VELIKONOČNI IZLET
POTEM ŠE DVA IZLETA — 10. MAJA IN
5. JULIJA

CHAMPLAIN preko Havre
1. APRILA — VELIKONOČNI IZLET
POTEM PA DVA IZLETA s parnikom **ILE DE FRANCE** — 18. APRILA in 27. MAJA

SATURNIA preko Trsta
1. APRILA

BREMEN preko Cherbourga
31. MARCA
S parnikom **COLUMBUS** pa 22. APRILA

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj takoj piše za poštala in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Metropolitan Travel Bureau

(Frank Sakser)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Razne vesti.

DR. ALOJZJ RAŠIN

DOBA POŠAST!

18. feb. je obhajala Českoslovaška republika 10-letnico smrti svojega velikega sina, dr. Alojzija Rašina, ki je bil žrtev atentata mladega komuniste.

Dr. Alojzij Rašin je bil prvi českoslovaški finančni minister, ki je s svojo železno voljo, odločnostjo in bistroumnostjo postavil finančne temelje mladi českoslovaški državi, in sicer v času, ko je bila še posebej navajena živeti z avstro-ogrskim denarjem. Rašin je postavil domačo valuto na trdna tla, s tem je kajpada osvobodil českoslovaško tudi v gospodarskem pogledu od Avstro-Ogrske. Takrat, ki je vsej Srednji Evropi in Nemčiji pretela inflacija, je Českoslovaška že stala na trdnih nogah, tako da so jo vse okolišne države zavidljivo motrile kot nekako čudo mlade, srečne moči.

Seveda je pri tem dokaj žrtvovalo českoslovaško prebivalstvo, toda českoslovaška krona je ostala na višini nekdanje avstrijske.

Njegov bister razum je segel na vse strani, da bi se bolj dvignil ugled in finančno moč svoje mlade države: ogromni kapital je vložil v českoslovaško narodno gospodarstvo, ki se je stotero rentiralo; s svojim investicijskim proračunom je postavil v ravnovesje normalni budget. Domačo industrijo in trgovstvo je povsem odtegnil iz odvisnosti dunajskih bank. Mnoge banke z repariranim kapitalom, ki so bile povsem vezane na industrijo na českoslov. teritoriju, so morale prenesti svoje centrale v Prago.

Dr. Alojzij Rašin je tako oplodil svojo državo, da je skoraj najdalj vzdržala borbo s svetovno gospodarsko krizo. Zdat se je seveda tudi njej dokaj zamajalo. Venar temelji, ki jih je postavil prvi finančni minister, se ne bodo nikoli porušili.

ŠTIRI DNI ŽIVA POKOPANA

"Saarlouški dnevnik" objavlja senzacionalno poročilo o najdbi nekega reševalnega oddelka v Neunkirchenu po ondodni eksploziji gazometra. Kolona je našla pod razvalinami žensko, ki je bila zasuta štiri dni. Njena rešitev je naravnost čudežna. Ponesrečenko je ostala pri življenju samo zato, ker so gasilci v razvaline hiše spuščali kisik. Ko so jo našli, je bila ženska nezavestna, pozneje so jo z umetnim dihanjem obudili k življenju.

Na ranču Le Brea v Južni Kaliforniji so našli takšno množino predpotopnih živali, da obsega ta zbirka, ki so jo razstavili v muzeju za zgodovino, znanost in umetnost v Los Angeles, petdesetkrat toliko materiala iz pleistocena kakor vsi drugi muzeji na svetu skupaj.

Zbirka obsega najvažnejše živali, ki so živele pred 200.000 do 1 milijona let v Ameriki. Ozemlje, kjer so našli to maso živali, meri sicer le nekoliko tisoč kvadratnih metrov, a je polno ležišč zemeljske smole. V teh jamah so tudi našli živali, do 2000 velikih volkov in tigrov s sablastimi zobmi, 20 mamutov in mastodonov, 75 konj, 60 velblodov, 150 bivolov, 60 velikih lenivcev, 20 levov ter nešteto manjših živali in ptic.

Kako so prišle vse te fosilije v ležišča zemeljske smole, je lahko naganiti. Stopile so na zasledovanju, begu, pri pitju, ponoči na smolščici, ki jih je tedaj pokrivala še varljiva tenka skorja posušenih smole, peska, listja itd. in so se pogrezile. Njih obupni kriki so privabili cele črede lačnih volkov in drugih roparjev, ko so se po svoji strani vdrli v varljivo dno, od koder ni bilo več rešitve. Zato je umljivo, da je med najdenimi živalmi veliko več mesojednih (91

CENE za pošiljave denarja v staro domovino, ki so bile do sotebote objavljene v tem listu, niso več veljavne. Vsled uradno proglašene bančnega praznika ni mogoče natančno ugotoviti vrednosti tujezemskega denarja. Kakorhitro dobimo natančna poročila, jih bomo objavili v "Glas Naroda".

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 W. 18 ST., NEW YORK

odstotkov) nego rastlinojednih (9 odstotkov).

Fosilije so v svojem smolnatem hranivu seveda čudovito dobro ohranjene, samo na zunaj so v smolli zbledle. V ostalem pa si lahko napravimo čudovito točno sliko o tem, kakšne so bile te živali. Pred vsem nas presenečajo njih ogromne dimenzije, ki jim današnje živali iste vrste večinoma ne vzdrže primere. Mamuti in mastodonti so poldrug meter večji od največjih današnjih afriških slonov, tigri so dvakrat večji od današnjih jaguarjev. Neki jastreb z mogočnimi kremplji in klunom, ima n. pr. 3 m krilne razpetine in je bil bržkone največja ptica vseh časov.

LOV ZA RADIJEM

Francoski listi poročajo o sreči, ki se je slučajno naklonila dvema francoskima letalcema, ki sta iskala ob Medvedjem jezeru v Kanadi srebro in zlato. Letalec se pišeta Charles Le Bine in Charles Saint-Paul. Saint-Paul je pri iskanju zakladov dobil snežno slepoto in La Bine je moral sam nadaljevati misljo, ki mu je bila zaupana. Name-tu zlata pa je izsledil radij. Nekaj časa sta letalec skrivala svoj tajno. Ko pa so se jima pridružili nekateri potepuhi, je postala tajna telavev očitna vsem. Pobilskovo se je raznesla vest o najdbi radija med ljudmi in k najdiščem se je napolnila na tisoče oseb. Začelo se je pravcato obleganje ležišč radija, stvorile so se tudi velike družbe, ki so pokupile ogromno zemlja, vlada je poslala tja svoje izvedence. Danes je vse to ozemlje prepreženo s sivorjavami, črnimi in zelenimi krivljami, ki kažejo ležišče podzemskih zakladov.

LJUDJE — ZDRAVNIKI

RASTLIN

Umetna imunizacija rastlin z veepljanjem antitoksinov po človeškem vzgledu se pri rastlinah ni obnesla. Tako je bilo treba izbrati drugo pot: izkoristiti naravno umetnost, ki jo je najti za razne bolezni med rastlinami istotako kakor med ljudmi.

Postopek je v teoriji preprost: različne pravste iste rastline se preizkusijo glede njihove odpornosti zoper določene bolezni, nato se izbere in goji tista, ki se pokaže odporna zoper bolezen. Druge zaželjene lastnosti se ji eventualno skušajo pridobiti s križanjem. Seveda pa je v praksi ta postopek veliko bolj kompliciran in zahteva čisto ogromnega truda in denarja.

Na zimskih pšenčnih vrstah je spomladi n. pr. opaziti, da so nekatere dobro prebile zimo, druge pa so zmrzile. V krajih in deželah, kjer je velika nevarnost, da bi pšenica poznai zmrznila, je treba se-jati odporno vrsto, ki se da najti tudi z manj zamudnimi poskusi v ledenici znanstvenih laboratorijev.

V zadnjem času so delali posebne poskuse z inficiranjem rastlin, da bi ugotovili, katere vrste krompirja niso podvržene v vlažnih polletjih gnitju listov. Ti poskusi so vršili v laboratoriju, v primereno vlažnem in toplem prostoru z rastlinami, ki so jim na liste kanili z glivico, povzročitelico gnitja, pomane kaplje vode. Že po štirih dneh se je pokazalo, da li je rastlina dovzetna za gnitje ali ne. Izkazalo se je n. pr., da so odporne te liste vrste krompirja, ki isvirajo iz svoje pradomovine Južne Amerike. S križanjem so potem tem vrstam dali druge dragocene lastnosti, ki jih zahtevamo od dobrega krompirja.

Krompir je podvržen še drugi težki bolezni, ki je znana pod imenom krompirjev rak. Tudi tega povzročea neka glivica. Na sličem način kakor prej so ugotovili vrste, ki so odporne za to bolezen. Iz teh, za rak neobčutljivih vrst, so potem s križanjem dosegli še vrste, ki so neobčutljive za gnitje in sedaj so z dokajšnjim uspehom dosegli iz teh križancev absolutno zdrave, vrhu tega pa še prilično okusne in zgodaj dozorevajoče vrste. Seveda pa bo treba še mnogo let dela, da se dosežejo vrste, ki bodo v vsem ustrezale človeškim zahtevam.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

KRUH IN ZNAČAJ

V budimpeštanskem živalsko-biološkem zavodu delajo ta čas zanimive poskuse, da bi ugotovili, kakšen vpliv ima pešnična ali žrna hrana na živali in ljudi.

Kemična sestava obeh žitnih vrst je sicer ista, a učinki so čisto drugačni, kar pripisujejo posebnim, doslej še neodkritim vitaminom. Tri četrta leta so n. pr. krmili dva prašiča samo s pšenico, dva z ržjo, dva pa s pešnico in ržjo. Posledica je bila ta, da sta postala prva dva silno debela, a lena, kot klavni živali sicer izvrstna; druga dva sta bila pol tolikšna, a živahna in zlasti spolno zelo močna. Tretja dva sta tvorila nekako sredino.

Vodja zavoda dr. Weiser je postavil na podlagi teh rezultatov zanimivo teorijo, da se kažejo iste razlike tudi pri ljudeh. Ljudstva, ki se hranijo pretežno s pšenici in kruhom, so n. pr. debela, lena, melanholična, ljudstva, ki dajejo prednost rži, pa so živa, agilna itd.

PRIJET VAMPIR

Kriminalna policija v Dortmundu je te dni prišla delavec Augusta Scheera, zločinca Kuertenevega tipa. Scheeru je 42 let in ima na vesti umore treh žensk, enega moškega ter šest poskušanih umorov.

Zločinec je delal zelo premeteno. Objavljal je v velikih nemških listih oglase, da išče gospodinjico, tajnico in zakonsko družico. Res se je našlo nekaj žensk, ki so šle na te limanice. Tako je postala njegova žrta najprej vdova Johana Schnurova, pozneje pa strojepiska Ema Schneiderjeva. Prvo so našli mrtvo v dortmundski okolici, o drugi se danes ni sledu.

Zanimivo je, kako so razkrili morileca. Ko je videla kriminalna policija, da njeno osebno poizvedovanje nima uspeha, se je zatekla k radiu in razglasila zločinčeve grehe v nadi, da ji bodo pomagali najti grešnika. Res se je javil na policijskem ravnateljstvu mlad možički, ki je povedal, da ima sestro, ki se je na enak način kakor ostale žrtve seznanila z nekim sumljivim moškim. Ta možki se je v družbi njegove sestre tako sumljivo obnašal, da mu ni zaupala in je od njega zahtevala, naj se vpričo nje legitimirano na policiji. Šla sta tja, kjer je nevarne dejal, da se piše Heinrich Mayer, a so mu dokazali, da laže. Tudi se je izkazalo, da je oženjen. Slepar, videč da je razkrinkan, je prošil jokajo znanco in njenega brata, naj ga ne izdasta, češ, da si je hotel privoščiti nekoliko poštika v svojem zakonskem življenju. Ženska in njen brat sta bila toliko usmiljena, da sta ga uslišala in molčala. Ko pa je prišel poziv po radiju, sta se domislila vsega, kar se je zgodilo in naznanila možkega policiji, ki je na ta način dobila v pest dolgo iskanega morilca. Avgust Scheer ima na vesti tudi umor lesnega trgovca Narowskega, katerega je umoril s pomočjo soferja Pieperja.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadejni, da so nas naprosili, da jih počakamo, zate naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

SHIPPING NEWS

- 9. marca: Dresden v Bremen
- 10. marca: Olympic v Cherbourg
- 11. marca: Champlain v Havre, Rex v Genoa
- 14. marca: Bremen v Bremen
- 15. marca: Deutschland v Hamburg
- 17. marca: Aquitania v Cherbourg
- 18. marca: Lafayette v Havre, Conte di Savoia v Genoa
- 22. marca: Europa v Bremen, Manhattan v Havre, New York v Hamburg
- 24. marca: Paris v Havre, Majestic v Cherbourg
- 25. marca: Augustus v Genoa
- 29. marca: Albert Ballin v Hamburg
- 30. marca: Bremen v Bremen
- 31. marca: Olympic v Cherbourg
- 1. aprila: Rex v Genoa, Champlain v Havre, Volendam v Boulogne
- 5. aprila: Aquitania v Cherbourg, Hamburg v Hamburg
- 7. aprila: Europa v Bremen
- 8. aprila: Conte di Savoia v Genoa
- 12. aprila: Deutschland v Hamburg
- 14. aprila: Staudam v Boulogne, Saturnia v Trst
- 15. aprila: Bremen v Bremen
- 18. aprila: Majestic v Cherbourg, Paris v Havre
- 19. aprila: Manhattan v Havre, New York v Hamburg
- 21. aprila: Olympic v Cherbourg, Mauretania v Cherbourg
- 22. aprila: Champlain v Havre, Roma v Genoa
- 25. aprila: Leviathan v Cherbourg, Europa v Bremen
- 26. aprila: Berengaria v Cherbourg, Albert Ballin v Hamburg, Veendam v Boulogne
- 29. aprila: Ile de France v Havre, Augustus v Genoa

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre
Na Hltrem Ekspresnem Parniku
PARIS
21. MARCA
18. Aprila — 19. Maja

CHAMPLAIN
11. Marca — 1. Aprila
LAFAYETTE
18. Marca

NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente

French Line
19 STATE STREET, NEW YORK

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko

Berilo
(ENGLISH SLOVENE READER)
Sveta vama
\$2.—
Naročite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York City